

Ohje

Dnro V/28362/2024

30.7.2024

Teollisuusalkoholi ja sen käyttö

Valvira

Sosiaali- ja terveysalan
lupa- ja valvontavirasto

Sisällys

1	Teollisuusalkoholi	3
1.1	Lainsäädäntö	3
1.2	Määritelmät	3
1.3	Käyttölupa	3
1.4	Luvanvaraisten alkoholien hankinta	4
1.5	Lupa- ja valvontamaksut	4
2	Teollisuusalkoholin käsittelyyn liittyvät määräykset	5
2.1	Teollisuusalkoholin varastointi ja käyttö	5
2.2	Käytön kirjanpito	6
2.3	Teollisuusalkoholin hallussapito ja kuljetus	6
2.4	Helposti syttyvän aineen käsittely	6
3	Käyttöluvan haltijan velvollisuudet	6
3.1	Muutokset lupatiedoissa	6
3.2	Vastuhenkilö	7
3.3	Teollisuusalkoholin käytön lopettaminen	7
4	Alkoholivalmisteet	8
4.1	Valmistusta koskevat määräykset	8
4.2	Valmisteen pakkausmerkinnät	8
4.3	Valmistajan vastuu	8
4.4	Vähittäismyynti	9
4.5	Tukkumyynti	9
5	Alkoholipitoisen aineen regenerointi	9
6	Valviran suorittama valvonta	10

1 Teollisuusalkoholi

1.1 Lainsäädäntö

Tämä ohje sisältää teollisuusalkoholin käytössä noudatettavat keskeisimmät säännökset ja ohjeet. Ohje perustuu alkoholilakiin (1102/2017) ja sen nojalla annettuihin asetuksiin, ja korvaa 1.1.2019 päivätyn Teollisuusalkoholi ja sen käyttö -ohjeen dnro V/9559/2018.

1.2 Määritelmät

Teollisuusalkoholilla tarkoitetaan enemmän kuin 1,2 tilavuusprosenttia etyylialkoholia sisältävää opetus-, tutkimus- tai teollisuuskäyttöön tarkoitettua alkoholijuomaa, väkiviinaa tai muuta alkoholivalmistetta.

Alkoholijuomalla tarkoitetaan nautittavaksi tarkoitettua juomaa, joka sisältää enemmän kuin 1,2 ja enintään 80 tilavuusprosenttia etyylialkoholia. Käyttöluvalla voi hankkia ja käyttää verotonta alkoholijuomaa esimerkiksi elintarvikkeiden valmistukseen.

Väkiviinalla tarkoitetaan etyylialkoholia ja etyylialkoholin vesiliuosta, joka sisältää enemmän kuin 80 tilavuusprosenttia etyylialkoholia ja joka ei ole denaturoitu. Väkiviinan hankkimiseen ja käyttöön tarvitaan käyttö lupa.

Alkoholivalmisteella tarkoitetaan alkoholipitoista ainetta, joka ei ole alkoholijuomaa eikä väkiviinaa ja joka voi olla denaturoitua. Alkoholivalmisteita ovat mm. alkoholijuomista ja denaturoimattomasta väkiviinasta valmistetut alkoholipitoiset makeiset, marja- ja hedelmäsäilykkeet, ravintovalmisteet, ekstraktit ja esanssit. Käyttäjälle luvanvaraisia alkoholivalmisteita ovat lähinnä elintarvikkeiden ja alkoholijuomien valmistuksessa käytettävät denaturoimatonta väkiviinaa sisältävät puolivalmisteet.

1.3 Käyttö lupa

Lupa teollisuusalkoholin ostoon ja käyttöön haetaan Valviralta alkoholielinkeinorekisterin sähköisessä asiointissa. Valvira voi myöntää käyttö luvan sille, jolla on elinkeinotoiminnassaan tapahtuvassa tuotteiden valmistuksessa tai laadunvarmistuksessa väkiviinan tai verottoman alkoholijuoman perusteltu tarve. Valvira voi liittää käyttö lupaan osto-oikeutta

koskevia rajoituksia sekä asettaa väkiviinan ja alkoholijuoman käytölle ja varastoinnille valvonnan kannalta tarpeellisia ehtoja.

Valviran myöntämä käyttöluva on toimipaikkakohtainen. Lupa kirjataan toimipaikan nimen ja osoitteen lisäksi alkoholilajit, niille hyväksytyt käyttötarkoitukset sekä vuosikiintiö. Teollisuusalkoholia on lupa käyttää vain käyttöluvassa mainittuun tarkoitukseen.

Ilman käyttö lupaa Alkosta hankittuja, tai esimerkiksi ravintolan anniskeluluvalla hankittuja, alkoholijuomia saa käyttää elintarvikkeiden valmistukseen ja maustamiseen.

1.4 Luvanvaraisten alkoholien hankinta

Luvanvaraista teollisuus-/keittiöalkoholia voi hankkia tukkumyyjiltä tai valmistajilta, joille Valvira on myöntänyt kyseisten tuotteiden tukkumyynti- tai valmistusluvan tai itse maahan tuomalla. Ostaminen tehdään suoraan tukkumyyjältä tai valmistajalta. Valviran kautta tilauksia ei voi tehdä. Käyttöluvan luvanumero on ilmoitettava tilauksen yhteydessä. Tukkumyyjä tai valmistaja on velvollinen tarkistamaan luvan voimassaolon ja laajuuden tilauksen yhteydessä.

Valviran verkkosivuilla on saatavilla tiedot voimassa olevista väkiviinan ja teollisuusalkoholijuomien tukkumyynti- ja valmistusluvan haltijoista.

Käyttöluvan haltijalla on myös oikeus itse tuoda maahan käyttöluvassa määritellyjä alkoholeja luvan mukaiseen käyttötarkoitukseen. Maahantuonnista on ennen sen aloittamista tehtävä ilmoitus Valviraan.

1.5 Lupa- ja valvontamaksut

Lupaan liittyvät maksut peritään alkoholilain ja sosiaali- ja terveysministeriön (STM) asetuksen mukaisesti. Väki viinan ja alkoholijuomien käytön valvonnasta peritään käyttöluvan haltijalta lisäksi vuotuista valvontamaksua, jonka perusteet löytyvät alkoholilain liitteestä.

Valvontamaksu laskutetaan jälkikäteen viimeistään 30.11. ja maksun suuruus määräytyy taulukosta ilmenevällä tavalla siten, että huomioon otetaan luvan haltijan ostot ja omaan käyttöön tapahtunut maahantuonti ajalta 1.9.-31.8.

Valvontamaksun suuruus

Väkiviina	19 senttiä/litra
-----------	------------------

Alkoholijuomat	9 senttiä/litra
----------------	-----------------

Käyttöluvan haltijalta toimipaikkakohtaisesti perittävä vähimmäismaksu on 200 € (opetustarkoitukseen tapahtuvasta käytöstä toimipaikkakohtainen vähimmäismaksu on 28 €) ja enimmäismaksu 1900 €. Alkoholijuomien valmistajilta ei peritä valvontamaksua valmistukseen liittyvästä käytöstä.

2 Teollisuusalkoholin käsittelyyn liittyvät määräykset

2.1 Teollisuusalkoholin varastointi ja käyttö

Teollisuusalkoholi on varastoitava siten, että

- tehokas valvonta on mahdollista,
- teollisuusalkoholin käyttö muuhun kuin hyväksytyyn tarkoitukseen estyy ja
- teollisuusalkoholin ja siitä valmistettujen alkoholipitoisten valmisteiden määrän on oltava todettavissa.

Teollisuusalkoholi on varastoitava luvassa mainitussa toimipaikassa. Varasto on oltava lukittavissa siten, että asiattomien pääsy sinne on riittävästi estetty. Alkoholiammattilaisia varastoon pantaessa on varmistauduttava, että alkoholilaji on oikea ja määrä kuljetustodistuksen tai rahtikirjan mukainen. Jos alkoholi on kuljetettu sinetöidyssä astiassa (säiliö-, kontti- tai tynnyrikuljetus), on alkoholia vastaanotettaessa todettava sinetöinnin eheys.

Alkoholia käyttöön luovutettaessa on varmistauduttava, että luovutettu määrä käytetään käyttöluvan edellyttämään tarkoitukseen. Määrä on mitattava vaa'an, virtausmittarin tai mitta-astian avulla. Varastossa olevan alkoholimäärän on oltava mitattavissa joko astian tilavuuden, säiliön mitta-asteikon tai vaa'an avulla. Työpisteissä saa säilyttää alkoholia vain lukituissa tiloissa ja pieniä määriä.

2.2 Käytön kirjanpito

Käyttöluvan haltijan on pidettävä teollisuusalkoholin käytöstä kirjaa. Kirjanpidosta on käytävä ilmi päivittäiset tulo- ja menotapahtumat sekä varastosaldo. Menoista kirjataan käyttötarkoitus ja käyttäjä. Tulot kirjataan kuormakirjan mukaan. [Kirjanpidossa voi käyttää Valviran verkkosivulla olevaa kirjanpitovihkoa](#), mutta myös sähköinen järjestelmä osana luvan haltijan varastokirjanpitoa on mahdollista.

Jos havaitaan, että kirjanpidon perusteella laskettu ja varastossa todettu määrä varastointi-, käsittely- ja valmistushäviöt huomioon ottaen poikkeavat merkittävästi toisistaan, on luvan haltijan annettava siitä Valviralle asiaa koskeva selvitys.

2.3 Teollisuusalkoholin hallussapito ja kuljetus

Teollisuusalkoholin käyttöluvan saaneella on oikeus pitää hallussaan ja kuljettaa ostamaansa alkoholia. Kuljetettaessa verotonta alkoholijuomaa tai väkiviinaa tulee mukana olla asiakirja, josta käy selville teollisuusalkoholin käyttäjä.

2.4 Helposti syttyvän aineen käsittely

Väkiviina on helposti syttyvä kemikaali. Varastoinnissa on noudatettava vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden turvallisesta käsittelystä ja varastoinnista annetun lain (390/2005) vaatimuksia. Jos kemikaalien teollinen käsittely ja varastointi on laajamittaista, tulee siihen hakea lupa hakea Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukesilta. Jos kemikaalien teollinen käsittely ja varastointi on vähäistä, tulee toiminnasta mahdollisesti tehdä ilmoitus kunnan pelastusviranomaiselle. Toiminnan laajuus määritellään kemikaalien määrän ja vaarallisuuden mukaan.

3 Käyttöluvan haltijan velvollisuudet

3.1 Muutokset lupatiedoissa

Käyttöpaikan omistajan muuttuessa tai käyttöpaikan muuttaessa uuteen osoitteeseen on uuden omistajan haettava uutta lupaa. Alkoholilajin, käyttötarkoituksen ja vuotuisen tarpeen muuttuessa on haettava muutos lupaan.

Muutostietojen tultua hyväksytyiksi Valvira myöntää muutoksen olemassa olevaan lupaan tai uuden käyttöluvan. Luvan muutokset ovat maksullisia.

3.2 Vastuuhenkilö

Teollisuusalkoholin käyttöpaikoissa tulee olla yrityksen tai laitoksen määräämä vastuuhenkilö ja hänelle tarvittaessa yksi tai useampi varahenkilö. Nämä henkilöt huolehtivat siitä, että toiminnassa noudatetaan alkoholilainsäädäntöä ja sen nojalla annettuja määräyksiä. Vastuuhenkilöiden tulee olla riittävän perehtyneitä teollisuusalkoholin käyttöön ja käytön valvontaan liittyviin kysymyksiin.

Käyttöpaikassa havaitut teollisuusalkoholin käyttöön liittyvät epäkohdat johtuvat usein siitä, että alkoholin käytön sisäinen valvonta on järjestetty puutteellisesti. Yrityksen tai laitoksen edun mukaista on, että alkoholin käytön valvonta yrityksen omassa piirissä järjestetään riittävän tehokkaaksi.

Vastuuhenkilöiden on huolehdittava siitä, että alkoholin varastoinnissa ja käytössä noudatetaan asetettuja ehtoja siten, että:

- kirjanpito on ajan tasalla ja tosiasioihin perustuva, ja
- Valviran tarkastajalla on tarkastusajankohtana saatavilla tarkastuksessa tarpeelliset tiedot.

3.3 Teollisuusalkoholin käytön lopettaminen

Teollisuusalkoholin käytön lopettamisesta tulee ilmoittaa Valviralle, jonka edustaja suorittaa tarvittaessa lopputarkastuksen. Alkoholikirjanpitoa tulee säilyttää käytön päätyttyä kirjanpitolaissa määritelty aika (6 vuotta). Varastossa olevat luvanvaraiset alkoholit voidaan hävittää tai palauttaa myyjälle. On myös mahdollista siirtää ne saman yhtiön toiseen toimipaikkaan, mikäli toimipaikassa on voimassa oleva käyttöluva kyseisille alkoholeille. Siirtojen tulee näkyä molempien toimipaikkojen alkoholikirjanpidossa. Jos alkoholit halutaan hävittää, hävittämisestä on sovittava Tullin kanssa. Mikäli varastossa olevien alkoholien määrä on vähäinen, voidaan alkoholit käyttää loppuun käyttöluvan määräyksiä noudattaen. Luvan lopettamisen yhteydessä peritään myös kuluvan vuoden valvontamaksu etukäteen.

4 Alkoholivalmisteet

4.1 Valmistusta koskevat määräykset

Alkoholivalmisteita tai denaturoitua väkiviinaa saa kaupalliseen tarkoitukseen valmistaa alkoholijuomaa tai väkiviinaa raaka-aineena käyttäen se jolle Valvira on myöntänyt käyttöluvan.

Valmistuksena pidetään myös astiatavarana maahantuotavan valmisteiden astiointia ja pakkaamista. Kotimaisena valmistajana pidetään sitä, joka on ostanut teollisuusalkoholia alkoholipitoisen aineen valmistusta varten. Alkoholivalmisteiden valmistuksesta on teollisuusalkoholin käytön kirjanpidon lisäksi pidettävä valmistekohtaista valmistuskirjanpitoa.

Jos alkoholivalmiste on elintarvike, ml. ravintolisät, valmistuksessa noudatettava myös elintarvikelainsäädännön säännöksiä ja niiden perusteella annettuja valmistusta ja pakkausmerkintöjä koskevia säännöksiä. Ravintolisän, jonka valmistuksessa käytetään verotonta väkiviinaa, vähittäismyyntipakkauksen tilavuus saa olla enintään 0,15 litraa. Lisäksi ravintolisän markkinoille saattamisesta on tehtävä elintarvikelain mukainen ilmoitus Ruokavirastolle.

Alkoholiverotonta väkiviinaa tai alkoholijuomaa saa käyttää elintarvikkeiden valmistuksessa, kun elintarvikkeen alkoholipitoisuus on enintään 8,5 litraa puhdasta alkoholia 100 kg suklaata tai 5 litraa puhdasta alkoholia 100 kilogrammassa muuta elintarviketta.

4.2 Valmisteen pakkausmerkinnät

Alkoholivalmistetta myytäessä on myyntipakkauksen päällysmarkintään merkittävä sen lainsäädännön mukaiset pakkausmerkinnät, jotka kyseistä alkoholivalmistetta koskevat. Riippuen siitä onko kyseessä esimerkiksi elintarvike, biosidi tai lääke, merkinnät laitetaan elintarvike-, biosidi- tai lääkelainsäädännön mukaisesti.

4.3 Valmistajan vastuu

Alkoholivalmisteen valmistaja ja tukkumyyjä vastaavat kulutukseen luovuttamansa alkoholivalmisteen laadusta ja koostumuksesta sekä siitä, että tuote ja sen päällysmarkinnät ja muu esittely ovat siitä annettujen säännösten ja määräysten mukaisia.

4.4 Vähittäismyynti

Vähittäismyynnissä ei saa myydä lievästi denaturoitua väkiviinaa eikä muuta sellaista valmistetta, joka edellyttää käyttöluvan eikä sellaista alkoholivalmistetta, joka ominaisuuksiltaan vastaa alkoholijuomaa tai jota muutoin on perusteltua olettaa käytettävän huomattavassa määrin päihdyttävänä aineena.

Alkoholipitoisiin elintarvikkeisiin jotka sisältävät enemmän kuin 2,8 prosenttia alkoholia sovelletaan alkoholijuomia koskevia säännöksiä vähittäismyynnissä, anniskelussa ja markkinoinnissa.

4.5 Tukkumyynti

Itse valmistamansa alkoholivalmisteen tukkumyyntiä saa harjoittaa se, jolle Valvira on myöntänyt käyttöluvan.

Yritys joka on tehnyt asiasta ilmoituksen Valviralle saa tukkumyynnissä myydä Suomessa valmistettua tai Euroopan talousalueeseen kuuluvasta valtiosta maahantuotua lievästi denaturoitua väkiviinaa. Lisäksi tukkumyynnissä saa vapaasti myydä Suomessa valmistettua tai Euroopan talousalueeseen kuuluvasta valtiosta maahantuotua vahvasti denaturoitua väkiviinaa ja vahvasti denaturoitua alkoholivalmistetta.

Lievästi denaturoitua väkiviinaa ei saa myydä kuluttajien käyttöön. Myynti tapahtuu tukkumyyntinä yrityksille sekä erikoissairaanhoidoissa (1062/89) tarkoitetuille sairaaloille ja terveyskeskuksille lääkintätarkoituksiin käytettäväksi. Myyjän tulee pitää kirjaa ostajista ja elinkeinotoimintaan liittyvästä käyttötarkoituksesta. Lievästi denaturoitua alkoholivalmistetta saa myydä kuluttajien käyttöön vain pesu- puhdistus- ja muuhun tekniseen käyttöön. Lievästi denaturoitua väkiviinaa ja alkoholivalmistetta sekä denaturoimatonta alkoholivalmistetta ei saa valmistaa, tuoda maahan ja myydä nauttimistarkoitukseen.

5 Alkoholipitoisen aineen regenerointi

Alkoholivalmisteiden valmistukseen tai työssä teknisiin tarkoituksiin käytetty väkiviina saattaa prosessin jälkeen vaatia puhdistusta ennen uudelleenkäyttöä. Tällainen alkoholipitoinen aine voidaan sopivasti uudelleen käsittelemällä eli

regeneroimalla puhdistaa soveltuvaksi uudelleen käyttöä varten. Yleisin alkoholipitoisen aineen regeneroimismenetelmä on tislaaminen.

Väkiviinan, tai muun alkoholipitoisen aineen, regenerointi katsotaan väkiviinan valmistukseksi ja siihen tarvitaan väkiviinan valmistuslupa.

6 Valviran suorittama valvonta

Valvira suorittaa teollisuusalkoholin käyttöön liittyvää valvontaa. Väkiviinan ja teollisuusalkoholin valmistajat, maahantuojat ja tukkumyyjät ilmoittavat kuukausittain myyntinsä Valviralle lupakohtaisesti. Käyttölupien pääasiallinen valvonta tehdään tätä kautta niin sanottuna rekisterivalvontana. Tämän lisäksi Valvira suorittaa valvontaa tarkastuksilla luvanhaltijan tiloissa.

Luvanhaltijan tiloissa Valviran tarkastajalla on oikeus tarkastaa luvanhaltijan tiloja, toimintaa ja asiakirjoja sekä alkoholipitoisen aineen kuljetuksia. Tarkastajalle on turvattava esteetön pääsy valvottaviin tiloihin ja asiakirjoihin. Lisäksi tarkastajalla on oikeus tallentaa valvonnassa tarvittavia tietoja ja saada korvauksetta valvontaa varten tarvittavat näytteet.

Lisätietoja voi pyytää osoitteesta alkoholi@valvira.fi.

Valvira

Sosiaali- ja terveystalun
lupa- ja valvontavirasto

Sosiaali- ja terveystalun
lupa- ja valvontavirasto, Valvira

Ratapihantie 9, 00520 Helsinki
PL 43, 00521 Helsinki
Ounasjoentie 6, 96200 Rovaniemi

Puhelin 0295 209 111
kirjaamo@valvira.fi
valvira.fi